

MARIBORSKI DELAVEC

Političen list.

Naročnina znaša:

Z dostavljanjem na dom ali po pošti K 5:50 mesečno, četrtletno K 16:50.
Če si pride naročnik sam v upravništvo po list: Mesečno K 5.—. — Inserati po dogovoru.

List izhaja vsak delavnik po 4. uri popoldne z datumom drugega dne.

Posamezna številka stane 30 vin.

Uredništvo in uprava:

Narodni dom (vhod iz Kopališke ulice)

Telefon št. 242.

Čemu tega treba?

Torkovi izgredi imajo zelo žalostne posledice. Na mestu je ostalo pet mrtvih in več ranjenih. Predvčerajšnjim je pa govorilo vojaško sodišče ter obsodilo dva upornika na smrt enega pa na deset let težke ječe. Smrtno obsodbo so tudi že izvršili.

Torej so izgredi zahtevali sedem mladih življenj. In mariborski dopisnik socialnodemokratskega „Napreja“ cinično nazivlje vse to otroško igro. Vemo, da so ljudje, ki pišejo v „Naprej“ toliko inteligentni, da bodo vedeli, da še vedno vlada zakon. Če se v socialdemokratski stranki kak pristaš pregreši proti interesom stranke, tedaj ga kaznujejo s tem, da ga izbacijo. Prav tako stori tudi država, da kaznuje tiste, ki se pregreše proti interesom države. V tem oziru dajo najgrozovitejši vzgled Ogrska, Rusija in Nemčija. V Nemčiji je dal socialni demokrat in obenem vodja vojnega ministrstva Noske ustreliti vsakega špartakovca, torej pravzaprav pristaša, ki so ga dobili z orožjem

na cesti. Prišlo je tako daleč, da so socialni demokrati na cesti ustrelili voditelja komunističnega gibanja Liebknehta in Rozo Luxemburg. Kaj je bil vzrok tem justificiranjem? Socialnodemokratska vlada je hotela imeti red in mir v državi, ker je prepričana, kakor je opetovana naglašala, da se more le tako gospodarsko razvijati ter dati prebivalstvu najprimitivnejše življenjske predpogoje. Popolnoma istega naziranja so socialni demokrati v Nemški Avstriji. Z vsemi močmi delajo proti temu, da bi se vgnezdil boljševizem v državi, ker vedo da bi ta destruktiven element povzročil razsulo države.

Naši socialni demokrati so pa drugega mnenja. Imajo namreč to lepo navado, da znajo dobro izrabiti tudi najmanjšo zadrego svojega bližnjega. To delajo pri privatnih podjetnikih, to delajo pa tudi napram državi.

Dobro vedo, da se ravno sedaj nahaja naša država v najhujši krizi. Okoli in okoli preže sovražniki, kako bi vendarle še odtrgali kos naše zemlje. Država se mora boriti z vsemi diplo-

matičnimi in vojaškimi sredstvi, da to preprečuje. V notranjščini pa nastopajo različni nezadovoljni elementi, ki hujskajo proti sedanjemu sistemu in sploh proti državi.

Vsi vemo, kako smo se borili za samostojno državo. Zdaj pa pridejo ljudje — socialni demokrati — in hočejo to državo, predno je še zgrajena, uničiti ter jo na milost in nemilost izročiti našim sovražnikom.

Socialnodemokratski listi prinašajo dan za dnevom slavo speve na boljševizem, opisujejo ga kot nekako čudodelno sredstvo, ki ustvari že tu na zemlji raj. Pri tem pa pozabljajo ali pa nočejo opisati pravih razmer, ki jih je rodil boljševizem na Ogrskem in v Rusiji. Razumen človek, ki bere te normalne izbruhe, z gnusom vrže list od sebe. Drugače je pa pri neinteligentnem človeku, ki je dostopen za vse, kar mu obeta malo dela, pa mnogo denarja. In precej ljudi je že zastripilo socialnodemokratsko časopisje. Z žalostjo moramo konstatirati, da to dela ravno slovensko. Največji nemški socialnodemokratski listi „Vorwärts“,

Veliki mogul.

Angleški spisala A. K. Green.

(Dalje).

(24)

Peto poglavje.

Hitela sem v garderobo, da vzamem svoje stvari, ker je stric zahteval, da me odvede s pozorišča, kjer me je že samo moja navzočnost nekako kompromitirala.

Hitro sem bila oblečena in hitela sem skozi vežo k malim vratom, ki so vezale postanske stopnice, kjer je hotel stric na me počakati. Tedaj se mi je zahotelo, še enkrat pogledati na pozorišče, predno odidem iz hiše, v kateri so se zdaj koncentrirali moji največji interesi.

Velik prehod, ki je prekinil glavne stopnice par čevljev nad tlom veže, mi je nudil najlepši razgled. Ne da bi mnogo mislila na eventualne posledice, ne da bi se spomnila mojega ubogega, potrpežljivega strica, sem stopila na ta prehod. Nenavadno visoka ograja me je prikrivala pred ljudmi. In tako sem mogla gledati po prostoru, ki naj bi ostal v mojih najžalostnejših spominih.

Pred menoj je bila velika, štirivoglata glavna veža. Od tod je vodil koridor k glavnim vratom in obenem k knjižnici. Ko sem pogle-

dala ob hodniku, sem opazila, da je stopila iz tega prostora velika postava Angleža.

Ustavil se je, ko je prišel do glavnih stopnic, ter je z ostrim pogledom motril skupino gospodov in dam, ki so se zbrali blizu kamina. Še le tedaj sem jih pogledala, ko sem bila opozorjena na nje.

Nadzornik je prišel iz sobe, v kateri sem ga z gospodom Durandom pustila, ter kazal ljudem nenavadni diamant, ki ga je v tako značilnih, če ne sumljivih okoliščinah zopet našel. Staro in mlado se je gnetlo okoli njega. Poslušala sem z vso napetostjo, da slišim posamezne vsiklike, ki so se slišali iz splošnega hrušča. Tedaj sem naenkrat videla, kako se je gospod Grey hitro obrnil. Ko sem ga pričela opazovati, sem videla ravnokar še izraz zanimanja in negotovosti na njegovem obrazu. Ni vedel, ali bi šel naprej ali nazaj.

Ne da bi slutil, da ga opazujem, brezdvomno v zavesti, da ga ne bo nihče videl, ni prav nič skrival svojega velikega zanimanja za kamen.

Sledil mu je z očmi, ki je šel iz roke v roko. Gledal ga je nekako poželjivo, ne da bi morda to vedel. In prav nič se nisem čudila, ko je kar naenkrat odločno stopil k skupini ter prosil, naj mu dajo kamen, da si ga ogleda.

Naš gostitelj, ki je stal blizu nadzornika, je temu zašepetal par besed, na kar so ugodili

prošnji. Diamant so dali gospodu Greyu. In videla sem, mogoče ker mi je razburjenje kalilo oko, da se je roka velikega moža tresla, ko se je dotaknil diamanta. Gotovo, tako je bilo! Vsa njegova postava se je stresla. Napeto sem čakala, kaj bo rekel. Tedaj se je pa okrenil, da da diamant proti luči. V tem hipu se je zgodilo nekaj tako nenavadnega in čudnega, da tega ne bo nihče pozabil, ki je bil tedaj v hiši.

Bil je vsiklik, o katerem ni nihče vedel, odkod je prišel. Bil je tako visok in močan, da bi bil skoro nečloveški. Šel je skozi celo hišo in zamrl je v tako turobnem in v srce segajočem vzdihu, da ni segel samo v moje lastno, slabo srce, marveč učinkoval tudi na onih deset mož, ki sem jih s svojega prostora mogla opazovati. Gospod Grey je iz groze spustil diamant na tla, in niti on niti kdo drugi ga ni pobral. Še le ko je zopet zavladala tišina, ki je bila skoro ravnokar neznošna za občutljivo uho, kakor prejšnji vsiklik, še le potem so se ljudje zopet zganili. Neki gospod se je pripognil, da poišče diamant, toda ni ga našel. Še le eden izmed natakarej, ki je morda zasledoval kamen, ko je padel, ali pa videl njegov b'esk, ga je našel na robu preproge. Šel je tja, ga pobral ter ga dal zopet gospodu Greyu.

(Dalje prih.)

„Arbeiterzeitung“, „Arbeiterwille“ in drugi prinašajo dan za dnevom protiboljševiške članke, le jugoslovanski socialni demokrati so padli v objem Bele Kuna.

Prve sadove smo videli. Žalostno je, da mora teči na slovenskih tleh slovenska kri. Žalostno je, da se mora vporabljeni najhujša kazen. Toda upamo, da tudi v vrstah socialnodemokratske stranke ni še zamrl čut ljubezni, da imajo tudi oni otroke, matere... Kdor ima še količkaj čute ljubezni v sebi, se mora obrniti od tega početja. Gradimo, ne podirajmo, če ne bo morda kes prepozen.

Iz boljševiškega raja.

Te dni se je vrnil iz Budimpešte neki uradnik, ki se mu je posrečilo prekoračiti našo mejo. V Pešti se je mudil več dni in je na svoje oči zrl »raj«, ki so ga ustvarili boljševiki v Budimpešti. O življenju v Budimpešti podaja tole zanimivo sliko: V mestu so ves dan zaprte vse prodajalne z edino izjemo onih prodajalen, kjer se prodajajo živila. Izmed obrtnikov imajo otvorene svoje lokale edino brivci. Gostilne in kavarne so odprte od 7.—9. in od 18. do 21. ure. Kdor ne prinese sabo karte za živila, ne dobi nobene jedi. Mesnih jedi ni nikjer dobiti. Jedilni list opoldne in zvečer izkazuje ista jedila juho, sočivje in močnato jed. V kavarnah se dobiva samo čaj, proti oddaji krušne karte tudi košček kruha. Pomanjkanje živil je naravnost strašno, ker kmetje sploh ne donajajo živil v mesto. Vsa živila se morajo nasilnim potom rekvirirati. Rekvirirana živila so v prvi vrsti določena za rdečo gardo, v drugi vrsti pridejo v poštev proletarci in še le v zadnji vrsti, ako kaj preostane, dobe ostanke drugi državljani-buržuaji. Mesa sploh ni dobiti, ali pa samo pod roko za naravnost nezaslišne cene. Kilogram konjskega mesa stane 120 do 150 K, mast 140 do 180 K, jajca komad 4 K in več. Hiše so boljševiki »komunizirali«, to se pravi odvzeli so jih enostavno lastnikom. Hišni posestnik mora za svoje stanovanje prav tako plačevati najemnino, kakor vsaka druga stranka. Gospodar hiše je hišnik, hišo pa opravlja hišni svet. Ob 8. uri se vrata zapro, ob 10. uri ne sme nihče več na ulico, ob 11. se morajo ugasniti vse luči. Kakor smo že povdarjali, vlada v mestu veliko pomanjkanje in glad, vendar pa je mogoče za denar še vse dobiti, toda samo za bankovce avstro-ogrske banke, katerim pravijo »moder denar«, v nasprotju z »belim denarjem« to so 25 in 200 K bankovci, ki jih je izdala boljševiška vlada in ki so na eni strani beli, ker je ta stran brez vsakega tiska. Dasi vlada na vse načine pritiska, da bi se ta »beli denar« sprejemal v plačilo, vendar doslej še tega ni mogla doseči. Rdeča garda in delavci imajo sicer nabasano polne žepe takih belih bankovcev, ne morejo pa si zanje ničesar kupiti. Vsak delavec dobi za vsako uro 8 K 50 vin. plače, torej za 8 ur dela 68 K, potemlakem na mesec, ker se računa 30 delavnih dni, skupaj 2040 K. Ker pa so skoraj vsi obrati ustavili delo, ni delavcem treba delati, pač pa dobivajo vkljub temu vso svojo plačo. Kdor pa

svobodno ali tudi prisiljeno vstopi v rdečo gardo, dobiva svojo delavsko plačo dalje, povrhu pa še za prehrano in stanovanje mesečno 2500 K, torej ima v celem mesečnih dohodkov 4540 K in poleg tega še prosto stanovanje.

Železniški čuvaj ima poleg svoje plače, vojne in draginjske doklade za priboljšek še mesečno 600 K. Boljševiška vlada kraljuje v hotelu „Hungaria“. Dohod do palače zapirajo straže, ki izvršujejo svoj posel z največjo strogostjo. Govori se, da žive ljudski poverjeniki naravnost bajeslovno krasno življenje. Službeni lokali boljševiške vlade so nameščeni v bivšem kraljevem dvorcu v Budi. Kakor hotel Hungaria, tako stražijo tudi dvorec rdeče garde. V zadnjem času so zavladali v Pešti takozvani »Ljeningovi dečki«, ki so se nastanili v palači grofa Batthyanya. Ti skrajni boljševiki so bili bogato preskrbljeni z orožjem in razstreljivi. Bili so dan in noč na nogah ter plenili in ropali. Bili so prava šiba božja vsega prebivalstva. Nihče si ni upal proti njim nastopiti, ker so imeli na razpolago velike množine ekrasita ter grozili, da poženo vse mesto v zrak, ako bi se jih kdo upal napasti. Prebivalstvo je bilo prisiljeno, da se je jelo z njimi pogajati. Proti veliki odkupnini so se umaknili iz palače in kasneje se je boljševiška vlada toliko ojunčila, da jih je poslala na fronto. Prebivalstvo je vse obupano in si želi samo jedno, da bi čim najpreje Pešto zavzeli ali Romuni ali Jugoslovani ali Čehi, sploh kdorkoli, samo da bi bilo rešeno boljševiškega pekla.

Političen pregled.

Ministrska kriza. LDU. Beograd, 29. julija. Odlašanje rešitve ministrske krize je v zvezi s potovanjem ministrskega predsednika Stojana Protića v Zagreb. Danes potuje minister za notranje stvari Svetozar Pribičević v monastir Jazak, kjer se sedaj mudi regent-prestolonaslednik Aleksander. Regent bo sprejel ministra Pribičevića v posebni avdijenci ter izgleda vse, da bo od te avdijence odvisen nadaljnji razvoj ministrske krize.

Volitev v ustavotvorno skupščino. LDU. Beograd, 29. julija. »Pravda« doznava, da se bodo vršile volitve v veliko narodno ustavotvorno skupščino našega kraljestva meseca marca 1920, ker je verjetno, da bodo do tega časa definitivno rešena naša zunanja in notranja vprašanja, kakor tudi vprašanja splošne demobilizacije.

Usoda Temešvara. LDU. Temešvar, 29. julija. Poveljnik banatskih čet, konjeniški polkovnik Branislav Lontkijević, in načelnik štaba, major Janković, sta ponoči ob 24. kot poslednja zapustila Temešvar. Srbska vojska je pričela delovna zapuščati sporno ozemlje v Banatu. V Banatu je ostal le mal oddelek francoske vojske. Romuni se boje upora delavcev, ki jih je okoli 30.000 in proglašena sovjetske republike Romunski veliki župan dr. Kozma je pri včerajšnjem posetu pri poveljniku mesta prosil, naj srbska vojska ne zapusti Temešvara do 4. avgusta, dokler ne dosepejo romunske čete, ker se boji navedenih dogodkov, ki jih pričakujejo v mestu, ker je posadka, ki je ostala v mestu, premajhna, da bi jih mogla preprečiti. Pred tremi dnevi so naše oblasti transportirale 7000 glav rogatke živine in 4000 konj. Vsa ta živina je namenjena za Srbijo. Iz Banata, ki smo ga zapustili, so se izselile tudi vse naše ustanove, kakor tudi mnogo madžarskih in nemških, ki nočejo ostati pod Romuni.

Dnevne novice.

Seja mestnega sosveta se vrši dne 1. avg. ob 16. uri. Na dnevnem redu so: personalne zadeve, ulična imena itd.

Občni zbor kraj. organizacije JDS v Mariboru se vrši v petek, 1. avgusta ob 20. (8.) uri v mali dvorani Narodnega doma. Dnevni red: 1. Poročilo o razvoju JDS v Mariboru. 2. Strankina politika v parlamentu. 3. Dopolnilne volitve v odbor. 4. Volitev zaupnikov v okrožno organizacijo. 5. Slučajnosti.

Zbor zaupnikov JDS iz mariborskega okrožja se vrši v nedeljo, 3. avgusta, ob 10. uri predpoldne v veliki dvorani Narodnega doma v Mariboru. Dnevni red: 1. Poročilo o strankini politiki v Narodnem predstavništvu. 2. Valuta, vojna posojila in druga finančna vprašanja. 3. Agrarna reforma. 4. Strankino delovanje v mariborskem okrožju. 5. Sprememba organizacijskega reda v svrhu večje samostojnosti okrožij in organizacija kmetijstva v stranki. 6. Volitve okrožnega odbora. 7. Volitve odbornikov za izvrševalni odbor v Ljubljani. 8. Slučajnosti. Zbora se udeležijo poleg naših štajerskih državnih poslancev dr. Kukovca in prof. Voglarja tudi podpredsednik Deželne vlade dr. Žerjav. Vse krajevne organizacije naj prijavijo pravočasno svoje zaupnike in jim dajo v svrhu kontrole posebne legitimacije. Častna dolžnost vseh zaupnikov pa je, da se udeležijo polnoštevilno tega važnega zborovanja. Vsa potrebna pojasnila daje okrožni tajnik prof. Voglar v Mariboru.

Promocija. Na dunajskem vseučilišču je bila promovirana za doktorico filozofije gđ. Melita Pivec, hčerka jugoslovanskega mornariškega častnika Ruperta Pivca, doma iz Zrkovc pri Mariboru.

Preselitev Družbe sv. Mohorja iz Celovca. Vodstvo Družbe sv. Mohorja v Celovcu je dalo demontirati v svoji tiskarni vse stroje in jih odpeljati v Sinčoves, Pliberk in Prevalje. Govori se, da se družba preseli v Maribor ali v Ljubljano. Listi, ki izhajajo v tiskarni Družbe sv. Mohorja, se bodo odslej tiskali najbrže v Ljubljani.

„Slovenski Narod“ o Mariboru. Včerajšnji „Slovenski Narod“ objavlja zelo zanimiv podlistek o Mariboru. Koncem tega podlistka pravi: „Ulični napisi se bodo izpremenili. Načrt je prav dober — par imen iz dobe taborov bi prav radi videli vmes. Seveda je treba vedeti, da se pravi Palackega ulica, ne Palacky-ja, Zrinjskega trg, ne Zrinskijev itd. General Maister si je zaslužil svoje ime. Napad „Straže“ je ogorčil ves Maribor. Odgovor „Mariborskega delavca“ je bil prav na mestu. Sploh je klerikalno časopisje mariborsko na najnižji stopinji med vsem našim časopisjem. To je žalostno. Je bolj klerikalno od papeža, surovo, nedostopno in nesramno tako, da se človek čudi, da je to v teh časih mogoče. Računa samo na najnižje instinkte svojih čitateljev in se ne ozira na narodno stvar. Skriti črni kremplji lezejo na dan in izza državne trobojnice se čim dalje bolj kažejo — obrazi iz dr. Šusteršičevih časov. Upamo, da bo mladi Maribor zapazil to nevarnost in da bo imel dovolj sile, da bo sprejel boj, če bo treba. V resnici pa ravno v Mariboru sedaj takega boja ne potrebujemo, dela je dovolj za vse in to delo bodi delo za — naš lepi jugoslovanski Maribor — za njega veliko bodočnost — za našo verdunsko trdnjavo ob Dravi.“

Pot med malim mostom in koroškim kolodvorom. Pišejo nam: Že pri prvem velikem naliwu je bila omenjena pot deloma razrušena, ker se voda ni mogla odteči po stranskih betonskih žlebovih, kateri so že celo poletje polni blata. Pri pondeljskem naliwu se je ta pot še bolj razrušila, tako da bo ta pot ne samo po noči nedostopna, ampak tudi po dnevu. Ako bi se bili ti žlebovi pravočasno strebili, bi bila pot še sedaj v redu. Opozorjamo mestni stavbeni urad na ta nedostatek, da se ta pot popravi v najkrajšem času, kar je že glede na osebno varnost nujno potrebno. — Vsakdanji potniki.

Uradovanje pri železnici. Akoravno je predpisano uradovanje v slovenskem jeziku, se še vedno sramujejo oziroma vedoma nočejo vporabljeni nekateri uslužbenci slovenščine, čeprav da so rojeni Slovenci. Opozorjamo te strice, da se v najkrajšem času tozadevno popoblišajo, ker osebno se jih ne prime nobena

beseđa več. Obračunali pa bomo s tistimi zagrebenimi gospodinjami v teh uradih, ki še vedno silkajo in se zbadljivo izražajo, ker potrpljenja je konec. Končno moramo še opomniti, da se pojavljajo slučajji, kjer se glavni stebri jesenske stavke premeščajo na tista mesta nazaj, s katerih so jih svojčas premestili, namesto da se jih pošlje v nemški raj. Toliko danes, prihodnjice več in natančneje. — Več zavednih uslužbenecov.

Razpisana trafika. Razpisana je v Mariboru, Marijina ulica št. 12 trafika. Ponudbe do 20. avgusta ob 10. dopoldne na finančno okrajno glavarstvo.

Poljedelska orodja. Na seji glavne zveze poljedelskih zadrug je bilo sklenjeno, da se nabavi iz državnih sredstev za 400.000 funtov sterlingov pri konsumni zadruzi v Manchesteru najpotrebnejši predmeti za poljedelstvo.

Eksport lesa. Po presledku skoraj petih let je začela naša domača lesna industrija zopet eksportirati. Izvanredne razmere, v katerih živimo, so zahtevale smotrenega dela in napore vseh sil, da so se premagale vse težave, ki so ovirale našim lesnim izdelkom pot v svet. Kdor pozna važnost gozdne industrije za naše narodno gospodarstvo, mora z veseljem pozdraviti, da je naša, danes vsestransko organizirana lesna industrija našla svojim produktom pot preko najhujših ovir na zunanji trg. Dolžnost vseh merodajnih faktorjev je, da naš lesni eksport z vsemi močmi podpirajo. Da se je rešilo posebno težavno transportno-tehnično in prometno vprašanje, gre v prvi vrsti zasluga našim železniškim upravam, državnim in južnim, in pa dobri volji tukajšnje italijanske delegacije. Nujno potrebno je, da nas oskrbi naša uprava v najkrajšem času s primernim številom odprtih vagonov, da se more vršiti nemoten promet, ker današnje število prevoznih sredstev nikakor ne odgovarja našim potrebam.

Imenovanja v poštne upravni in prometni službi. Za višja poštna komisarija sta imenovana dr. Joško Lebar in dr. France Janžekovič pri poštne ravnanjstvu v Ljubljani; za višje poštne kontrolorje so imenovani: Anton Batš, Maribor I.; Jakob Novak, Maribor II.; Rado Jeglič, računski oddelek poštne ravnanjstva; Matija Röthl in Ivan Napotnik, Ljubljana I.; Miroslav Brumat in Ivan Kasovinc, poštne ravnanjstvo; za poštne višje oficijale I. razreda: Anton Bučar, Josip Zentrich, Adalbert Lasenski in Alojzij Dežkin, Ljubljana I.; Leopold Košenina, Maribor II.; Alojzij Karba, Maribor I.; Radoslav Vrus, računski oddelek poštne ravnanjstva; za poštne kontrolorje: Franjo Čuš, Maribor II.; Matija Svetlič, ekonomat poštne ravnanjstva; Milan Zemljč, Ptuj; Franc Irgolič, Maribor I.; za višje poštne oficijale: Jakob Zavodnik, Matija Meden, Franc Matjan, Ljubljana II.; Anton Klemenčič, Ivan Kranjc, Maks Saurau, Mirko Bernard, Maribor I.; Miloš Katič, računski oddelek poštne ravnanjstva; Janko Bračko in Emanuel Škoda, vzdrževalni odsek za brzojav in telefon v Mariboru; za poštne oficijale: Jernej Vengušt, Radgona; Fran Zupančič, Ljudevit Fajgelj in Anton Majzer, Maribor I.; Ivan Konte, Josip Polak, Martin Mlakar, Karel Kumar, Anton Preinfalk in Ivan Pevc, Ljubljana I.; Andrej Duša, računski oddelek poštne ravnanjstva; Karel Čeh, Ad. Kaffou in Ivan Zupanec, poštne ravnanjstvo; Andrej Anžlovar, shranjevalni urad poštne ravnanjstva; Franc Petek, Ptuj; Tilen Epih, prideljevalni poštne ministritvu; Anton Perko, vzdrževalni odsek za brzojav in telefon v Ljubljani; Franc Zmazek, vzdrževalni odsek za brzojav in telefon v Mariboru; Franc Lapajne, Novo mesto; Jernej Vidmar, Maribor II.

Za organizacijo jugoslovanskega svobodomiselnega dijaštva. Svobodomiselnemu jugoslovansko dijaštvu se sestane koncem avgusta ali začetkom septembra za 3 dni v Celju, da se posvetuje o organizaciji svojih sil. Računa se na okoli 400 delegatov iz vseh delov države. Ker je dijaštvo večinoma brez sredstev, dolžni smo odrasli, da preiskrbimo gnotna sredstva za naše goste.

Celje samo tega ne zmore, akoravno bode storilo vse, kar more. Častna dolžnost vseh svobodomiselnih krogov je, da izdatno podprejo pripravljani odbor, ki se je sestavil v Celju. Ne le denarni prispevki, tudi jestvine in okrepčila bodo dobro došla. Pozivamo vso javnost, da se častno odzove pozivom, ki ji prispejo te dni. Uvedla se bode kontrola, ali posamezniki in zavodi res storijo, kar njih močem odgovarja. Za pripravljani odbor: dr. Vekoslav Kukovec, narodni poslanec.

Nove draginjske doklade za učitelje ljudskih in meščanskih šol. Po naredbi ministerkega sveta z dne 28. junija 1919 se odmerijo in nakažejo, kakor hitro dospejo poročila šolskih vodstev oziroma vpokojencev in učiteljskih vdov o stanju družine posameznih učiteljev. Draginjske doklade bi se podatkih o rodbinskem stanju, ki jih ima sedaj na razpolago deželno knjigovodstvo, ne mogle odmeriti, ker so draginjske doklade po omenjeni naredbi ministerkega sveta določene po drugačni podlagi, nego je uveljavljena po naredbi poverjenstva za uk in bogočastje in za finance z dne 13. decembra 1918, št. 225 Ur. l. Zato bo višji šolski svet pozval šolska vodstva in upokojence ter vdove učiteljev, da nemudoma predložijo poročila s potrebnimi podatki. Šolska vodstva in učitelji se opozarjajo na poziv, ki izide v prihodnjih dneh v slovenskih dnevnikih, Dr. Skaberne.

Nemški izgnanci. Danes so pripeljali skozi Maribor 52 vagonov izgnancev iz Romunije, ki so morali iti deloma v Nemško Avstrijo deloma v Nemčijo. Spremljalo jih je romunsko vojaštvo. Izgnanci so pripovedovali grozne stvari o boljševizmu na Ogrskem. Zelo zadovoljni so pa bili v Mariboru in sploh v naši državi, kjer niso trpeli nobenega pomanjkanja. Tudi spremljajoči general se je zelo pohvalno izrazil.

Za naše ranjence je nabrala gđ. Ela Knapičeva, poštarica pri Šmarjeti ob Pesnici 150 kron, ki so jih darovali: Jurij Mulec 2 K, Roza Lah 5 K, Ana Šalamun 10 K, Anton Zelenko 3 K, Janez Čep 10 K, Juljana Bauman 10 K, Antonija Špricaj 10 K, Jakob Kramberger 5 K, Leopold Polanec 5 K, Anton Šuman 5 K, Jernej Frangež 10 K vsi v Šmarjeti ob Pesnici; Jernej Črno 20 K, Ozana 5 K, Najbauer 5 K, Matilda Wolf 2 K, Lavo Polančev 1 K, Mara Vaudova 22 K, Ela Knapičeva 10 K vsi v Šmarjeti ob Pesnici; Draže Črno 10 K v Sv. Križu nad Mariborom. Skupaj 150 K.

Leitersperg. Prodaja živil za občino Leitersperg se nahaja od 1. avgusta naprej v trgovini gosp. Leopolda Paluc, trgovec v Mariboru, Tegetthoffova ulica 71, za dalje od mesta stanujoče prebivalce pa pri trgovcu gosp. Josip Perko v Leiterspergu. Oddaja živil je vsak četrtek.

Razne novice.

Najstarejši poskus letanja je zabeležen iz dobe rimskega cesarja Neron. V osmem poglavju zgodbe o apostolih pripoveduje o čarovniku Šimnu iz Samarije. Ta je bil navihaneč, ki se je dal krstiti iz koristolovnih namenov. Kakor brž je bil sprejet v občino kristjanov, ponudil je apostolu Petru denarja, da mu podeli čudotvorno moč, da bi mogel z dotikanjem roke posredovati med človekom in sv. Duhom, to je da bi delal čudeže. Zaradi tega ga je baje Peter pognal z ostrimi besedami. Toda Šimen se ni dal odgnati, temveč je sledil sv. Petru v Rim, kjer se je pozneje ponudil cesarju Neronu, da mu s poletom v zrak dokaže, da ima božanska svojstva. Neron je dal v ta namen na Marsovem polju postaviti precej visok stolp, in s tega stolpa je z lovorjem ovenčani Šimen res letel v zrak z razprostrtimi rokami — „extensis manibus, lauro coronatus, coepit volare... ad coelum“ — tako je doslovno pisano o tem letenju. Sy. Peter pa glede to letenje, je molil h Kristu, naj izžene hudobne duhove iz Šimna, ker je bil prepričan, da se le zli duhovi morejo vzdigniti v zrak. In bog je uslišal Petrovo molitev, a kakor hitro so hudobni duhovi zapustili Šimna, je začel naglo padati z

velike višine ter je na mestu obležal mrtev. Neron pa se je razjezil nad Petrom ter ga dal vreči v ječo, ker mu je uničil »za državo tako koristnega in potrebnega človeka«.

Zadnje vesti.

(Posebna telefonska in brzojavna poročila „Mariborskemu delavcu“).

Zavezniške čete zasedejo Reko.

Cürich, 29. julija. »Popolo d' Italia« javlja, da so na predlog Clemenceaua odplula ladje z angleškimi, ameriški in francoskimi četami proti Reki. Do pojasnitve položaja ne sme Italija izvajati na Reki nobenih vladarskih pravic.

Svobodna trgovina na Jadranu.

Beograd, 30. julija. Vsled odločitve mirovne konference, bo trgovina na jadranskem morju popolnoma svobodna. Organizacija trgovine na jadranskem morju se bo poverila Amerikancem, ki bodo vodili tudi nadzorstvo. Zaradi tega bodo postavljeni v vseh trgovinskih mestih na Jadranu ameriški uradniki v svrhu reguliranja trgovskih zvez na Jadranu.

Rok Nemški Avstriji podaljšan.

Ly on, 30. julija. Avstrijska delegacija je zaprosila za osemndnevno podaljšanje roka, ki ji je bil dovoljen za predložitev pismenega odgovora na mirovne pogoje.

Nova demarkacijska črta na Koroškem.

LDU. Ljubljana, 30. julija. Po konvenciji, podpisani dne 28. julija ob 16. uri v Celovcu, se izvrši zavzemanje nove demarkacijske črte tekom 31. julija od 6. ure zjutraj do 17. ure popoldne. V tej konvenciji določena nova demarkacijska črta med Dravo in Karavankami je nastopna: Maluška peč (Mallestiger Kogel), kota 1801, kota 724, most 575 na cesti 575, Malošče (Mallestig), Gornje Loče (Oberlatschach), 1200 m vzhodno Malošče (Mallestig), Poljana, kota 661, Krače (Kratschach), stopi na Dravo pri Dragničah (Dragnitz), Drava do 1 km istočno mosta Rožek, potem ca. 300 m zapadno ceste Želpreče (Selpritsch) do jezera 500 m jugozapadno od Vrbe, reservoir vodo voda južno od Vrbe (Velden) (ta je nemška), sredina Vrbskega jezera, Vankart (Glinica, Glanfurt) do izliva v Glino (Glan), (selo Žrelec [Ebental] ostane provizorno do definitivne odločitve v naših rokah), potem Glina do izliva v Krko, Krka do 1 km severno od Reineggerja, potem administrativna meja velikovskega glavarstva, Schildberg južno od Šentpavla (St. Paul), Kasperstein, Waldeggerkogel, gostilna Hansl, rob planote od Hart in Achalm do železniške postaje Etnovaške (Ettendorf) (ta postaja in železnica odtod v Šentpavlu sta nemški), demarkacijska črta se približa reki Labudu pri izlivu Oehlbacha, gre na sredi reke do kote 350 proti jugu, potem v dolini severno od Klesch, Močnik na Sv. Magdaleno (cerkev je nemška), kota 995, Hübnerkogel.

LDU. Spital ob Dravi, 29. julija. (Dun. KU.) Dne 28. julija ob 4. popoldne so v Celovcu vojaški zastopniki Nemške Avstrije in države SHS podpisali protokol o pogajanjih, ki so se vršila pod predsedstvom interaliirane komisije v Celovcu v svrhu določitve demarkacijske črte, katero morajo zavzeti čete države SHS. Po teh dogovorih naj čete SHS dne 31. julija ob 6. zjutraj začno evakuirati po njih zasedeno severno ozemlje z glavnim mestom Celovcem in severnim bregom Vrbskega jezera in naj to dokončajo do 5. popoldne.

Napad na voditelja komunistov Tomana.

Dunaj, 30. julija 1919. Danes ponoči sta dva moža streljala na voditelja komunistov Karla Tomana, ko se je vračal z nekega zborovanja domov. Toman je bil na roki lahko ranjen. Ne ve se, ali je šlo za političen ali roparski atentat.

Ogrska sovjetska vlada.

Budimpešta, 30. julija 1919. Odkar so Romunci in Čehoslovaki grozovito porazili rdečo armado, je pričela sovjetska zopet s preganjanji. To utemeljuje s tem, da so aretiranci razširjali vesti o situaciji rdeče armade in da je potrebno, jemati zopet talce. (Op. ur. S tem bodo menda soglašali jugoslovanski socialni demokrati!)

Društvene vesti.

Društvo odvetniških in notarskih uradnikov za mariborsko okrožje imelo je dne 20. julija 1919 ustanovni občni zbor v Mariboru ob številni udeležbi. Pisarnovodja Franjo Moreše otvori zborovanje ter pozdravi zborovalce v prisrčnih besedah. Za predsednika zborovanja so na to soglasno izvolili pisarnovodjo Dragotina Gilčverta, ki obširno razpravlja o ciljih, za kojimi mora društvo stremiti. Jugoslavija nam je donesla slovenski Maribor, v kojem prvič zborujemo slovenski odvetniški in notarski uradniki in uradnice, česar pod staro Avstrijo ne bi mogli v tako lepem številu. V novo nastali državi naj bi se v vseh slojih izpolnilo francosko načelo: Liberté, fraternité, égalité. Spominja se prvoborniteljev, ki so pred 26 leti ustanovili društvo slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov v Celju, ki je do danes vkljub vsem zaprekam vršilo težke naloge. Govornik se v toplih besedah spominja v vojni padlih tovarišev, od katerih imajo nekateri velike zasluge za stanovsko organizacijo. Videli smo tovariše na fronti, na odgovornih upravnih mestih, ponajveč kot podčastnike, nekateri so se povzpeli tudi do poročnikov, en tovariš se je boril v Črni gori kot stotnik, a zopet drugega tovariša sem našel kot majorja v Kruševcu na Srbskem. Znak, da v naših krogih ne pomanjkuje izobrazbe in duševnih sil. Po naštetju vitalnih potrebščin in njih cen pred in po vojni, omenivši malo vrednost današnjega papirnatega denarja, preide govornik na razmerje med starim in novim tarifom ter dokaže, da so zahteve odvetniških in notarskih uradnikov iz celjske rezolucije z dne 23. aprila 1919 po vsem opravičene, kar dokumentirajo dnevniški pisarniški izdelki. V nekaterih pisarnah še te moderne in praktične ureditve ni, zato naj se nemudoma upelje, kajti dnevnik je ogledalo pisarniškega delovanja, termometer glede pridnosti in sposobnosti posameznih pisarniških moči in naj bode tudi kot regulator maksimalnih plač. Novemu društvu želimo vsi prav iskreno: vivat, crescat, floreat. Burno pozdravljen naslika predsednik odvetniških in notarskih uradnikov v Celju g. Ignac Založnik v temperamentnem govoru bedni položaj celjskih tovarišev, ki jih je dovedel do sklepa, da stopijo v stavko, dokler ne bodo nekateri nepristopni šefi uvideli opravičenost tega eksistenčnega boja. Po daljši debati, koje so se udeležili tudi pisarnovodje Josip Cilenšek, Franjo Moškon, Karol Troha, Martin Planinšek, Štefan Dergas, Franjo Hrušovar, in drugi so bile soglasno sprejete že objavljene rezolucije, katere se predložijo vladam v Beograd in Ljubljani ter odvetniškim in notarskim zbornicam. Novi odbor je bil soglasno izvoljen: Dragotin Gilčvert, predsednik; Štefan Dergas, tajnik; Franjo Moškon, blagajnik; Franjo Moreše, Pavla Rebol, odbornika; Martin Planinšek, namestnik; Anica Čelan, namestnica. Nadzorstvo: Hinko Krištof, pisarnovodja v Ptuj; Jos. Lorber, pisarnovodja v Slov. Bistrici. Člana-rina znaša mesečno za redne člane z plačo

nad K 600 4 K, od 400 do 600 K 2 K, pod 400 K 1 K, podporni člani mesečno K 4, ustanovniki enkrat za vselej K 100.

Zlet Mariborske sokolske župe v Ptuj dne 7. septembra 1919.

Kr. vojno oskrbovališče v Mariboru kupi v tekočih treh mesecih okrog

130 vagonov sena.

Z 2 K kolekovane ponudbe naj se vpošljejo do 3. avgusta t. l. zgoraj imenovanemu oskrbovališču. Pogoji se v oskrbovališču izvedo. Dogovor se vrši 3. avgusta t. l. ob 10. uri dopoldne.

Za presidijalno pisarno okrajnega glavarstva v Mariboru se sprejme takoj

spretna pisarniška moč

Slovenka, dobra strojepiska z lepim nastopom. Zglasiti se je pri okrajnem glavarstvu v I. nadstropju, soba št. 1. 2-2

Profesor Anton Marič

poučeval bode vsaki torek, četrtek in soboto francoščino od 17.—18. in italijanščino od 16.—17. ure v svojem stanovanju, Erzherzog Eugenstrasse št. 6, II. nadstr., pričenshi od četrta 31. julija t. l., kateri dan bode tudi upisovanje. 3-3

„Velika kavarna“

(preje „Theresienhof“), Maribor, Glavni trg

Izborna prvovrstna pijača! — Največji in najlepši prostori v mestu! — Dnevno **KONCERT** prvovrstne damske godbe od pol 20. do pol 23. (preje od pol 8. do pol 11.) ure; ob nedeljah in praznikih od pol 18. do pol 23. (preje pol 7. do pol 11.) ure.

Za obilen obisk se priporočata

brata Kuhar.

OBVESTILO.

Uljudno naznanjam, da sem prevzel spedijsko podjetje Jurija Reitinger v Mariboru ter bodem isto pod tvrdko:

Jurija Reitinger naslednik

VJEKOSLAV FÜRST

dalje vodil. — Prevzamem prevažanja vsakovrstnega blaga in pohištva. Na željo sprejemam pohištvo in drugo blago v lastno shrambo po zmernih cenah. — Prevažamo s težkimi vozovi in tovornimi avtomobili. — Postrežba točna in solidna. 3-3

Za cenjena priporočila se priporočata

Jurij Reitinger-jev naslednik Vjekoslav Fürst.

Pohištvo

Spalne, jedilne in gosposke sobe, kuhinjska oprema, podložki, modroci, otomane, spalni in dekoracijski divani, postelje, omare, mize in stoli iz mehkega in trdega lesa, železne postelje in umivalniki ter vse vrste lesenega, železnega in tapeciranega pohištva v vsakem slogu od proste do najfin. izvršitve po jako nizkih cenah pri trdki za pohištvo

KAREL PREIS, Maribor
Stolni trg št. 6.

Svoboden ogled!

Ceniki zastoj!

Agitirajte za „Mariborskega Delavca“ in med prijatelji našega tiska za „Tiskovno za-drugo“ v Mariboru.

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.

Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.